

THE POWER OF
COMMUNITY
ENERGY

ERASMUS+ PROJECT

Erasmus+

Wiadomości nr 2. Projekt „Siła energetyki obywatelskiej”

Erasmus+

Obywatelskie prawa do energii

W ramach projektu „Siła energetyki obywatelskiej”, realizowanego przez partnerstwo SIE/WECF/INFORSE-EUROPE/TROYA w ramach programu Erasmus+, 23 kwietnia 2020 przeprowadzone zostało webinarium na temat praw, jakie dają obywatelom nowe dyrektywy dotyczące odnawialnych źródeł energii.

Organizatorzy, zapraszając do udziału w spotkaniu, podkreślali, jak ważne jest to, by prawo wytwarzania, przechowywania, konsumpcji i sprzedaży energii produkowanej przez obywatelki i obywateli stało się prawem każdej i każdego obywatela/obywatelki Europy.

Przykłady takich krajów, jak Niemcy czy Dania, są najlepszym dowodem na to, że energetyka obywatelska jest siłą napędową transformacji energetycznej. Bez energetyki obywatelskiej nie da się osiągnąć przejścia w 100 procentach na energię odnawialną i stawić czoła kryzysowi klimatycznemu.

Nowe dyrektywy – RED II dotyczące odnawialnych źródeł energii, i EMD obejmujące zagadnienia rynku energii elektrycznej, stawiają konsumentów w centrum transformacji energetycznej.

Tym samym, po raz pierwszy, Komisja Europejska uregulowała prawa i obowiązki obywateli, prosumentów i wspólnot energetycznych, i zobligowała państwa członkowskie UE do wdrożenia dotyczących tego przepisów do prawa krajowego każdego z Państw.

Jak wygląda sytuacja w krajach partnerów, w Niemczech, Danii, Polsce i Turcji – dyskutowano podczas dwugodzinnego webinarium, w którym wzięło udział 97 osób.

Dania

Ciekawa jest historia spółdzielni energetycznych w Danii. Aż 64% duńskich systemów grzewczych działa poprzez sieci ciepłownicze należące do 350

spółdzielni konsumenckich i 50 większych miejskich przedsiębiorstw non-profit. Moc energii wiatrowej zwiększona została w ciągu 13 lat z 5 MW w 1985 roku do 840 MW w 1998 roku. Jednak obecnie, tylko 20% udziałów w lądowych projektach wiatrowych może być w rękach mieszkańców. Skutek jest taki, że coraz więcej społeczności lokalnych protestuje przeciwko turbinom wiatrowym. Duńczycy z nadzieją czekają na wdrożenie nowych dyrektyw REDII i EMD. Planuje się, że zostaną one przyjęte po konsultacjach społecznych w połowie 2020 r.

Niemcy

Spółdzielnie energetyczne odegrały znaczącą rolę w transformacji energetycznej w Niemczech. Częściowo, dzięki ustawie o odnawialnych źródłach energii (EEG), która gwarantowała taryfy zachęcające do wytwarzania energii odnawialnej. W efekcie, wielu obywateli zainstalowało moduły fotowoltaiczne na dachach domów lub zakładało spółdzielnie energetyczne, które dziś liczą ponad 180 000 członków. W zmieniającej się sytuacji potrzebne są jednak nowe formy spółdzielczości energetycznej, ułatwienia finansowe, mniejsze wymogi formalne i ograniczenie biurokracji. Dyrektywy europejskie nie zostały jeszcze wdrożone do prawa niemieckiego, ale dają nadzieję nowym społecznościom energetycznym na pozytywne zmiany.

Polska

W Polsce nie ma na razie spółdzielni energetycznych, ale w 2019 roku liczba mikroinstalacji modułów fotowoltaicznych wzrosła o około 200%. Było to możliwe, dzięki wprowadzeniu przez rząd nowych instrumentów, takich jak ulgi podatkowe i bezpośrednie dotacje dla mikroinstalacji, a także z powodu wyraźnego wzrostu cen energii elektrycznej wytwarzanej z węgla. W 2019 roku przyjęto, co prawda, nowe ustawodawstwo dotyczące spółdzielni energetycznych, ale wiele zawartych w nim przepisów hamuje rozwój takich spółdzielni. Mimo wciąż istniejących przeszkód, zainteresowanie energetyką społeczną rośnie. Jest szansa, że nowe unijne dyrektywy dotyczące energii odnawialnej pomogą w rozwoju zdecentralizowanych inicjatyw energetycznych.

Turcja

W 2014 r. w prawie tureckim po raz pierwszy pojawiło się pojęcie „kooperatyw energetycznych”. Dwa lata później wprowadzono przepisy, które regulowały prawo do produkcji energii. Dało to impuls do powstania dziesięciu spółdzielni energetycznych. Niestety w 2019 roku, z dnia na dzień, prawo zmieniono. Obecnie, warunkiem funkcjonowania kooperatywy jest m.in. wspólny licznik dla

jej członków. Sytuacja jest taka, że członkowie spółdzielni często mieszkają w różnych miejscach, w związku z czym wspólne liczniki raczej nie są możliwe. Aktualnie w Turcji zarejestrowanych jest 50 spółdzielni energetycznych, jednak tylko cztery z nich otrzymały pozwolenia i produkują własną energię. Udało się to przed wprowadzeniem nakazu posiadania wspólnego licznika i zakazu instalowania paneli solarnych. Pozostałe spółdzielnie są „zawieszane”. Ich członkowie zabiegają o usunięcie z przepisów rozporządzenia, które uniemożliwia tworzenie lokalnych elektrowni wykorzystujących źródła odnawialne na gruntach nierolnych. Chodzi o uproszczenie procedury przydzielenia pozarolniczych gruntów publicznym spółdzielniom energetyki odnawialnej, a także usunięcie wymogu posiadania wspólnego licznika.

Więcej informacji pod linkiem:

https://drive.google.com/open?id=1_DFhxx4yE13yAFMHWQO5OCMoLIOMKUKd

SPEAKERS & TOPICS

Katharina Habersbrunner
RED II and its potential for energy revolution

Gunnar Boye Olesen
Energy sharing concepts in Denmark

Joanna Furmaga
Challenges of civic energy in Poland

Derya Nazan Ünverir
Energy cooperatives in Turkey

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

